

**JÄRJESTÖJEN
ÖLJYVAHINGON TORJUNTAAN
LIITTYVÄT KOULUTUKSET
VAPAAEHTOISILLE 2015**

Tekstit

Reita Waara / SPEK

Irina Lönnqvist / MPK

Ilona Hatakka / SPEK

VAPAAEHTOISTEN OSALLISTUMINEN ÖLJYNTORJUNTAAN -kehittämishanke**Kannen kuvat**

Vapepa (vas. ylh.), Jouko Liikanen / MPK (oik. ylh.),

Sampsu Vilhunen / WWF (vas. alh.), SMPS ja SLPS (oik. alh.).

Graafinen suunnittelu

Timangi / Anne Kaikkonen

SPEK

ISBN 978-951-797-589-6 (nid.)

ISBN 978-951-797-590-2 (pdf)

Julkaisija

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki

Puhelin (09) 476 112

spekinfo@spek.fi

www.spek.fi

Sisällys

Lukijalle	5
Perehdytyskoulutus	6
Perehdytys öljyntorjuntaan ja työturvallisuuteen	7
Tehtäväkoulutus	8
Öljyntorjunnan peruskurssi (WWF).....	9
Öljyyntyneiden lintujen hoito (WWF).....	10
Huoltoviirikkökurssi (MPK)	11
Huoltokurssi (MPK).....	12
Perustamiskeskuksen henkilöstö ja toiminta (MPK).....	13
Tiedustelukurssi (MPK).....	14
Komentopaikkakurssi (MPK).....	15
Varastokurssi (MPK).....	16
Valvonta ja vartiointi (MPK)	17
Venekurssi (MPK).....	18
Jätekurssi (MPK).....	19
Öljyvahingon torjuntakurssi (VPK)	20
Vaarallisten aineiden kurssi (VPK).....	22
Jälkivahinkojen torjuntakurssi (VPK).....	24
Eläinten pelastamisen kurssi (VPK).....	25
Psyykkinen ensiapu (VPK).....	26
Joukkomuonituskurssi (VPK)	28
Hälytysmuonituskurssi (VPK).....	29
Tehtäväkoulutus (SLPS)	30
Ympäristövahinkojen torjunta (SMPS).....	32
Ensihuollon peruskurssi (SPR/Vapepa).....	34
Ensihuollon jatkokurssi (SPR/Vapepa).....	36
Henkisen tuen peruskurssi (SPR/Vapepa).....	38
Henkisen tuen jatkokurssi (SPR/Vapepa).....	39
Viestin peruskurssi (SPR/Vapepa).....	40
Valmiuspäivystäjäkurssi (SPR/Vapepa).....	41
Ensiapukurssi – EA 1 (SPR).....	42
Alkusammutus – AS 1 (SPEK).....	43
Erikoiskoulutus	44
Ryhmänjohtajakoulutus (WWF)	45
Maastojohtajakurssi (SPR/Vapepa).....	46
Vapepa-johtajakurssi (SPR/Vapepa).....	47
Joukkueenjohtajakoulutus	48

Lukijalle

Öljyonnettomuuden riski Suomessa on todellinen. Pahimmassa tapauksessa Suomessa rantaa voi pilaantua satoja kilometrejä ja öljyyntyneiden lintujen ja muiden eläinten määrä saattaa nousta tuhansiin, jopa kymmeneen tuhansiin yksilöihin. Torjuntaviranomaiset voivat tarvittaessa pyytää vapaaehtoisia viranomaistoiminnan tueksi öljyvahingon torjunnan eri tehtäviin, jos viranomaisten resurssit eivät yksin riitä.

Tämän koulutuskoosteen avulla esittelemme järjestöjen olemassa olevia öljyntorjuntaan linkittyviä koulutuksia vapaaehtoisille. Samalla viranomaiset ja muut toimijat saavat koosteen avulla käsityksen siitä, mihin kaikkiin öljyntorjuntaan liittyviin tehtäviin vapaaehtoisia on koulutettu. Mainitut koulutukset eivät vaadi torjunta- tai muiden viranomaisten lisäpanostusta nykyiseen verrattuna.

On suositeltavaa, että jokainen öljyvahingon torjuntaan osallistuva vapaaehtoinen käy järjestöjen yhteisen Perehdytys öljyntorjuntaan ja työturvallisuuden -koulutuksen. Se antaa perustiedot öljyonnettomuuksista, öljyntorjunnasta ja siihen osallistumisesta. Tämän jälkeen vapaaehtoinen voi osallistua itseään kiinnostavan järjestön tehtäväkohtaisiin koulutuksiin. Ensiapu- ja alkusammutustaidot ovat jokaiselle hyödyllisiä perustaitoja tehtäväkohtaisesta suuntautumisesta huolimatta.

Useat vapaaehtoisten tehtävät ovat sellaisia, jotka sopivat monen eri järjestön hoidettaviksi. Paikkakunta- ja aluekohtaiset erot voivat olla suuriakin, eivätkä kaikki järjestöt välttämättä toimi kaikilla alueilla. Tästä syystä on hyvä, että tehtäviä kykenee hoitamaan useampi eri järjestö. Koulutustarjontaan tutustuessasi muistathan tarkistaa mahdollisen paikallisen järjestön koulutustarjonnan.

Tervetuloa mukaan koulutuksiin!

PEREHDYTYSKOULUTUS

Perehdytys öljyntorjuntaan ja työturvallisuuteen

Kyse on uudesta, järjestörajat ylittävästä koulutuksesta. Se valmistaa järjestöjen tehtäväkohtaisiin koulutuksiin.

Kohderyhmä

Kaikille avoin koulutus. Suositellaan kaikille öljyntorjuntaan liittyvistä tehtävistä kiinnostuneille.

Tavoite

Koulutuksen jälkeen vapaaehtoinen

- tuntee öljyonnettomuusriskit ja niihin varautumisen perusteet
- tuntee osallistumismahdollisuudet öljyntorjuntaan
- tuntee eri toimijoiden roolin öljyntorjunnassa
- tuntee turvallisuuteen liittyvät suojavarusteet ja niiden käytön
- tuntee turvallisuuteen liittyvät vastuut ja velvollisuudet.

Sisältö

- öljyonnettomuudet, seuraukset ympäristölle ja ihmisille
- öljyntorjuntaan varautuminen ja valmiudet Suomessa
- vapaaehtoinen öljyntorjuntaorganisaatio
- järjestöjen rooli ja tehtävät öljyntorjunnassa
- öljyntorjunnassa avustamiseen liittyvät vaarat: vaaralliset aineet, hypotermia, lämpöshokki ym.
- turvalliset työskentelytavat sekä suojavarusteet ja niiden käyttö
- vastuukysymykset, työterveyshuolto ja vakuutukset.

Suoritustapa

Kurssi kestää 1 päivän. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Ei ennakkovaatimuksia.

Öljyntorjunnan peruskurssi (WWF)

Kohderyhmä

Avoin koulutus kaikille WWF:n öljyntorjuntajoukkoihin kuuluville.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee järjestöjen yhteistä perehdytyskoulutusta syvemmin öljykuljetuksiin liittyvät riskit ja öljyn vaikutuksen luontoon
- tuntee WWF:n öljyntorjuntaorganisaation
- tuntee öljyntorjuntavarusteet ja osaa käyttää niitä oikeaoppisesti
- osaa toimia öljyntorjuntaryhmän jäsenenä onnettomuustilanteessa.

Sisältö

- öljykuljetusten riskit
- öljyonnettomuuteen varautuminen
- öljyn vaikutukset luontoon ja eläimiin
- WWF:n joukkojen toimintaperiaatteet
- öljyntorjuntaoperaation kulku hälytyksestä operaation päättymiseen
- tutustuminen öljyntorjuntavarusteisiin
- öljyntorjuntaryhmän toiminnan harjoittelu käytännössä.

Suoritustapa

Kurssi kestää 1 päivän. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Ei erillistä arviointia. Jokaiselle kurssin suorittaneelle jaetaan osallistumistodistus.

Ennakkovaatimukset

WWF:n öljyntorjuntajoukkojen jäsenyys, täysi-ikäisyys, Perehdytys öljyntorjuntaan ja työturvallisuuteen -koulutuksen suorittaminen suositeltavaa.

Lisätietoa WWF:n öljyntorjuntaan liittyvistä koulutuksista saat osoitteesta www.wwf.fi/oljyntorjunta.

Öljyntyneiden lintujen hoito (WWF)

Kohderyhmä

Avoin koulutus kaikille WWF:n öljyntorjuntajoukkoihin kuuluville.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tietää yleisellä tasolla öljyn haitallisista vaikutuksista luontoon ja lintuihin
- tuntee WWF:n öljyntyneiden lintujen hoitosuunnitelman
- tuntee luonnonvaraisten lintujen käsittelyn ja hoidon perusteet
- osaa toimia vapaaehtoisena öljyntyneiden lintujen hoitoyksikössä.

Sisältö

- öljyonnettomuudelle mahdollisesti altistuvat lintulajit
- öljyn vaikutukset lintuihin
- öljyntyneiden lintujen kunnon arviointi
- käytettävissä olevat resurssit ja vapaaehtoisten toimenkuva lintujen hoito-operaatiossa
- käytännön harjoituksena öljyntyneen linnun pyydystys ja käsittely
- käytännön harjoituksena öljyntyneen linnun lääkintä, stabilointi, pesu ja jälkihoito.

Suoritustapa

Kurssi kestää 3 päivää. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset. Kurssi tulee suorittaa yhtenä kokonaisuutena.

Arviointi

Ei erillistä arviointia. Jokaiselle kurssin suorittaneelle jaetaan osallistumistodistus.

Ennakkovaatimukset

WWF:n öljyntorjuntajoukkojen jäsenyys, täysi-ikäisyys.

Huoltoviirikökurssi (MPK)

Huoltoviirikö on Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) koordinoima öljyntorjuntaoperaation tukiyksikkö, joka voi huoltaa operatiivisessa toiminnassa olevat joukot (esimerkiksi rantapuhdistus). Huoltoviirikön toiminnassa valmistaututaan suorittamaan ne tukitehtävät, joita kukin pelastuslaitos ilmoittaa tarvitsevänsä.

Kohderyhmä

Avoin koulutus kaikille öljyntorjunnan tukiyksikön tehtävistä kiinnostuneille.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee Huoltoviirikö-konseptin
- tuntee merelliseen öljyntorjuntaan liittyvät toiminnot ja koulutuksen
- omaa riittävän taustatiedon ja valmiuden osallistua pelastuslaitoksen tueksi muodostettavaan huoltoyksikköön
- haluaa sitoutua toimimaan huoltoyksikössä onnettomuustilanteessa
- löytää oman mielenkiinnon kohteen vapaaehtoisen öljyntorjunnan huolto-tehtävistä.

Sisältö

- merellinen öljyntorjuntaoperaatio
- Huoltoviirikön tehtävät ja toimintaperiaatteet
- Huoltoviirikön osien toiminta.

Suoritustapa

Verkko-opiskelu ja lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Perehdytys öljyntorjuntaan ja työturvallisuuteen -koulutuksen suorittaminen suositeltavaa.

Lisätietoa MPK:n koulutuksista saat osoitteesta www.mpk.fi.

Huoltokurssi (MPK)

Kohderyhmä

Huoltoviirikökurssin suorittaneet.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen hallitsee joukon muonittamisen ja majoittamisen periaatteet niin teoriassa kuin käytännössä.

Sisältö

- teltojen pystyttäminen tai rakennusten valmistaminen/muuttaminen majoitusilaksi
- muonan tilaaminen, kuljetus ja valmistaminen
- purkutoimenpiteet.

Suoritustapa

Kurssi toteutetaan harjoituksen yhteydessä, jolloin päästään testaamaan käytännön huoltotoimintaa.

Arviointi

Itsearviointi ja pelastuslaitoksen arvio.

Ennakkovaatimukset

Huoltoviirikökurssin suorittaminen ja/tai muulla tavoin hankittu osaaminen.

Perustamiskeskuksen henkilöstö ja toiminta (MPK)

Kohderyhmä

Huoltoviirikö- ja/tai Perustamiskurssin suorittaneet.

Tavoite

Koulutuksen tavoitteena on kouluttaa perustamiskeskukseen henkilöstö, joka voi muun muassa vastaanottaa vapaaehtoisia, ohjata tarkoituksenmukaisesti tehtäviin ja huolehtia kotiuttamisesta.

Sisältö

- perustaminen
- henkilön kirjaaminen
- henkilön opastaminen sekä informoiminen vastuista, korvauksista ym.
- spontaanien vapaaehtoisten ohjaaminen oikeaan tehtävään
- vapaaehtoisten kotiuttaminen ja henkilön tilan kartoitus ennen kotiuttamista
- lomakeprosessit.

Suoritustapa

Käytännön harjoitus.

Arviointi

Kouluttajien ja pelastuslaitoksen arvio.

Ennakkovaatimukset

Huoltoviirikö- ja Perustamiskurssien suorittaminen.

Tiedustelukurssi (MPK)

Kohderyhmä

Maa- tai merivoimien maakuntajoukot ja muut sopivat ryhmät (esim. suunnistus-seurat, melontaseurat ja partiolaiset).

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- hallitsee öljyn levinneisyyden tiedustelun käytännössä rannalla ja/tai merellä
- hallitsee tiedon dokumentoinnin
- hallitsee tiedon siirtämisen johtopaikalle
- hallitsee tiedon kokoamisen ja edelleen viestittämisen viranomaisille.

Sisältö

- Boris-järjestelmän mukainen tiedustelutoiminta maalla ja merellä
- tilannekuvan muodostaminen ja välittäminen muille toimijoille
- dokumentointi.

Suoritustapa

Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitus.

Arviointi

Kouluttajien ja pelastuslaitoksen arvio.

Ennakkovaatimukset

Riittävä suunnistustaito ja liikkumiskyky rannalla ja/tai vesillä.

Komentopaikkakurssi (MPK)

Kohderyhmä

Huoltoviirikön johtoryhmä, siihen koulutettavat ja tilannepäivystäjät.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen hallitsee Huoltoviirikön johtopaikan/ johtokeskuksen eri tehtävät.

Sisältö

- Huoltoviirikön toiminnan johtaminen, viestitoiminta ja toiminnan suojaaminen
- komentopaikan ja tason rakenne (tilan rakentaminen, puhelimet, kartat, päivystyslistat ym.)
- toiminnan suunnittelu
- käskytyks
- valvonta
- tilannekuvan ylläpito ja välittäminen
- viestivälineiden käyttö
- yhteydenpito viranomaisiin.

Suoritustapa

Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitus.

Arviointi

Arviointi suoritetaan Huoltoviirikön osan tai koko joukon harjoituksessa. Osallistujan, kouluttajien ja pelastuslaitoksen arvio.

Ennakkovaatimukset

Hyvä Huoltoviirikön toiminnan tuntemus, johtamiskoulutus, käytännön kokemus ja sitoutuminen nopeaan toiminnan aloittamiseen.

Varastokurssi (MPK)

Kohderyhmä

Huoltoviirikökurssin käyneet ja/tai logistiikka-alan ammattilaiset.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- hallitsee öljyntorjuntaoperaation materiaalin vastaanoton
- hallitsee materiaalin varastoinnin
- hallitsee materiaalin lajittelun
- hallitsee materiaalin luovuttamisen.

Sisältö

- varastointitavat
- materiaalin käsittely
- kirjanpito.

Suoritustapa

Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitus.

Arviointi

Kouluttajien ja pelastuslaitoksen arvio.

Ennakkovaatimukset

Huoltoviirikökurssin suorittaminen ja mielellään kokemusta logistiikasta ja/tai varastotoiminnasta.

Valvonta ja vartiointi (MPK)

Kohderyhmä

Sotilaspoliisi- tai liikenteenohjauksen koulutuksen suorittaneet.

Tavoite

Koulutus kehittää osaamista ja valmiuksia liikenteen ja henkilöiden ohjauksessa sekä opastaa hahmottamaan paikallisen tilanteen vartiointiin.

Sisältö

- teoriaosuus, jossa mm. aiheeseen liittyvää lainsäädäntöä
- vartiointin peruskoulutuksen ja tietämyksen sovittaminen öljyntorjunta-paikan olosuhteisiin
- vartioitavat paikat: perustamiskeskus, varasto, satama ja majoituspaikat
- yhteistyö poliisin ja muiden viranomaisten kanssa
- liikenteenohjaajan varusteet
- liikenteenohjaajan oikeat käsimerkit
- liikenteenohjaajan oikea sijoittuminen.

Suoritustapa

Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitus. Osallistujien tasosta riippuen kurssi voidaan suorittaa pelkästään käytännön harjoituksena.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Sotilaspoliisi- tai liikenteenohjaajakoulutuksen suorittaminen ja/tai muulla tavoin hankittu osaaminen. Tieturva 1 -pätevyys.

Venekurssi (MPK)

Kohderyhmä

Huoltoviirikökurssin käyneet koulutetut venemiehistöt.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen hallitsee venejoukkueen tehtävät, mm. öljypuomien käsittelyn.

Sisältö

- tutustuminen alueeseen ja käsiteltävään materiaaliin
- hidastus- ja suojapuomitus
- nuottaus
- öljykeräimen käyttö viranomaisen edellyttämässä laajuudessa
- kansityöskentely ja johtaminen
- henkilö- ja materiaalikuljetukset
- puomien käsittely
- asennettujen öljypuomien vartiointi.

Suoritustapa

Käytännön harjoitukset.

Arviointi

Itsearviointi ja pelastuslaitoksen arvio.

Ennakkovaatimukset

Riittävä merenkulkutaito (esim. MPK:n aluksilla vähintään sotilasveneenkuljettajan tutkinto).

Jätekurssi (MPK)

Kohderyhmä

Huoltoviirikökurssin käyneet.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- hallitsee kerätyn öljy- ja muun jätteen käsittelyn
- hallitsee kerätyn öljy- ja muun jätteen varastoinnin
- hallitsee välivaraston perustamisen.

Sisältö

- jätelajit ja niiden käsittely
- turvallisuus ja palontorjunta
- välivaraston perustaminen
- vaarallisten aineiden käsittely
- kerätyn öljyjätteen eri kuljetustavat.

Suoritustapa

Kurssi toteutetaan harjoituksen yhteydessä, jolloin päästään testaamaan käytännön huoltotoimintaa.

Arviointi

Itsearviointi ja pelastuslaitoksen arvio.

Ennakkovaatimukset

Huoltoviirikökurssin suorittaminen ja logistiikka-alan kokemus.

Öljyvahingon torjuntakurssi (VPK)

Kohderyhmä

Pelastustoimintaan osallistuva vapaaehtois- ja sopimushenkilöstö, joka on suorittanut vähintään vapaaehtoisen palokunnan perehdytyksen ja opetus-suunnitelman mukaisen sammutustyökurssin.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee öljytuotteet ja niiden torjuntaan vaikuttavat ominaisuudet
- tuntee alueensa öljyntorjuntasuunnitelman
- osaa öljytuotteiden kuljetuksessa käytettävät tunnisteet
- osaa vauriopaikan jätehuollon
- osaa suojautumisen periaatteet
- tuntee ja osaa käyttää öljyntorjunnan peruskalustoa
- osaa käytön jälkeisen huollon.

Sisältö

- raakaöljy ja öljytuotteet
- öljytuotteiden tunnistaminen ja torjuntaan vaikuttavat ominaisuudet
- lainsäädäntö, ohjeet, suunnitelmat, torjuntaorganisaatiot ja jätehuolto
- öljyn leviäminen ja torjunnan taktiset periaatteet
- yleinen torjuntataktiikka ja toiminta öljysäiliövuodon torjuntatilanteessa
- torjuntakalusteet ja -välineet
- henkilösuojaimet ja pukeutumisharjoitus
- syttymisvaaramittaus, öljykalvo ja näytteenotto
- tutustuminen öljysäiliöautoon ja säiliön vuototilanne
- leviämisen estäminen maan pinnalla ja viemärissä
- leviämisen estäminen vesistöissä, öljyvuomin selvitys
- öljyn kerääminen
- paikallinen riski- ja vaarakohdeharjoitus
- varusteiden ja välineiden huolto.

Suoritustapa

Kurssi kestää 20 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Arviointi kirjallisten tehtävien ja käytännön kokeen perusteella asteikolla hyväksytty/hylätty.

Ennakkovaatimukset

Sammutustyökurssin suorittaminen.

Kurssin sisältöä tullaan päivittämään vuoden 2016 aikana. Tässä esitelty sisältö vastaa kirjoitushetken koulutuskuvausta.

Lisätietoa VPK:ien eli vapaaehtoisten palokuntien koulutuksista saat osoitteesta www.spek.fi/Suomeksi/Koulutus/Pelastushenkiloston-koulutus.

Lisätietoa paikallisista koulutuksista on myös paikallisten pelastusliittojen verkkosivuilla www.spek.fi/Suomeksi/SPEK/Alueellinen-toiminta/Pelastusliittojen-yhteystiedot.

Vaarallisten aineiden kurssi (VPK)

Kohderyhmä

Pelastustoimintaan osallistuva vapaaehtois- ja sopimushenkilöstö, joka on suorittanut vähintään vapaaehtoisen palokunnan perehdytyksen ja opetus-suunnitelman mukaisen sammutustyökurssin.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee vaarallisten aineiden luokittelun
- tietää vaarat ja suojautumisen periaatteet
- tietää vaarallisten aineiden varoituslipukkeet ja -merkit
- tuntee muut vaarallisen aineen tai kemikaalin tunnistustavat
- tietää määrätyt torjuntatoimet vauriotilanteessa
- tietää palokuntansa käyttämät vaarallisten aineiden mittauslaitteet ja osaa käyttää niitä
- osaa toimia tavanomaisessa vaarallisen aineen onnettomuudessa kokeneen kemikaalisukeltajan parina.

Sisältö

- onnettomuustyyppit ja vaaraluokat
- mittaus toiminta ja henkilösuojaimet
- vuodon talteenotto ja tukkiminen
- kemikaalisukelluksen järjestäminen
- kaasuntuva vuoto
- maantiekuljetuksen vuoto
- suojainten ja kaluston huolto.

Suoritustapa

Kurssi kestää 20 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Arviointi kirjallisten tehtävien ja käytännön kokeen perusteella asteikolla hyväksytty/hylätty.

Ennakkovaatimukset

Sammutustyö- ja savusukelluskurssin suorittaminen sekä savusukelluskelpoisuus.

Kurssin sisältöä tullaan päivittämään vuoden 2016 aikana. Tässä esitelty sisältö vastaa kirjoitushetken koulutuskuvausta.

Jälkivahinkojen torjuntakurssi (VPK)

Kohderyhmä

Pelastustoimintaan osallistuva vapaaehtois- ja sopimushenkilöstö, joka on suorittanut vähintään vapaaehtoisen palokunnan perehdytyksen ja opetus-suunnitelman mukaisen sammutustyökurssin.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- osaa ehkäistä vahinkojen syntymistä
- osaa rajoittaa ja minimoida syntyneiden vahinkojen vaikutuksia
- kykenee saattamaan tilanteen mahdollisimman nopeasti ennalleen.

Sisältö

- ensitoimenpiteet
- huomioonotettavat seikat
- jälkivahingontorjuntakalusto
- harjoitukset.

Suoritustapa

Kurssi kestää 8 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Arviointi loppuharjoituksen perusteella asteikolla hyväksytty/hylätty.

Ennakkovaatimukset

Sammutustyökurssin suorittaminen.

Kurssin sisältöä tullaan päivittämään vuoden 2016 aikana. Tässä esitelty sisältö vastaa kirjoitushetken koulutuskuvausta.

Eläinten pelastamisen kurssi (VPK)

Kohderyhmä

Pelastustoimintaan osallistuva vapaaehtois- ja sopimushenkilöstö, joka on suorittanut vähintään vapaaehtoisen palokunnan perehdytyksen ja opetus-suunnitelman mukaisen sammutustyökurssin.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- ymmärtää eläinten pelastamisen tärkeyden
- tuntee eri eläinsuojien rakenteellisia ratkaisuja
- tietää, kuinka paloturvallisuutta voidaan parantaa eläinsuojissa
- tuntee eläinten käyttäytymistapoja pelastustilanteessa
- tuntee eri eläintenpelastusmenetelmät ja -kaluston
- tietää kemikaalien vaikutuksen tulipaloissa
- tietää perusasiat tulipalon eläimille aiheuttamista vammoista.

Sisältö

- eläinten pelastustehtävät
- onnettomuuksien vaikutus eläimiin
- tilapäisaitauksien tekeminen ja pelastusvälineet
- pelastaminen erityiskohteista
- muut eläinten pelastamiseen liittyvät aihekokonaisuudet.

Suoritustapa

Kurssi kestää 21 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Arviointi teoriakokeen perusteella asteikolla hyväksytty/hylätty.

Ennakkovaatimukset

Sammutustyökurssin suorittaminen.

Kurssin sisältöä tullaan päivittämään vuoden 2016 aikana. Tässä esitelty sisältö vastaa kirjoitushetken koulutuskuvasta.

Psyykinen ensiapu (VPK)

Öljonnettomuus voi olla sen puhdistus-, torjunta- ja tukitehtävissä toimiville vapaaehtoisille psyykkisesti raskas kokemus, jos öljyyntyneitä alueita ja eläimiä on paljon. Psyykkisen ensiavun kurssi antaa edellytyksiä toimia henkisen tuen tehtävissä onnettomuudessa.

Kohderyhmä

Pelastustoimintaan osallistuva vapaaehtois- ja sopimushenkilöstö, joka on suorittanut vähintään vapaaehtoisen palokunnan perehdytyksen ja opetussuunnitelman mukaisen sammutustyökurssin.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- hahmottaa tilanteet, jolloin tarvitaan psyykkistä ensiapua
- tietää, mitä tarkoitetaan traumaattisella kriisillä ja tunnistaa sen auttajalla ja autettavalla
- osaa auttaa uhria välittömässä tilanteessa tapahtumapaikalla
- tietää traumaattisten kokemusten käsittelyn merkityksen psyykkisenä työsuojeluna
- tuntee jälkihoitomahdollisuudet ja osaa ohjata uhria niiden vastaanottamiseen
- tuntee psyykkisen jälkihoidon tavoitteet ja toimintaperiaatteet
- tietää operatiivisen tilanteen jälkeisen purkutapahtuman merkityksen ja järjestämisen periaatteet
- tietää, mitä on psykologinen debriefing ja sen järjestämisen perusteet
- tuntee paikalliset ja yleisimmät valtakunnalliset psyykkisen tukitoiminnan valmiudet
- tuntee yleiset psyykkiseen ensiapuun liittyvät käsitteet ja määritelmät.

Sisältö

- psyykinen ensiapu palokunnissa
- traumaattinen tapahtuma ja sen uhrit
- traumaattisen kriisin reaktiot ja niiden käsittely
- traumaattisen kriisin uhrin tunnistaminen
- autettavan kohtaaminen
- jälkihoito ja kriisiryhmän hälyttäminen

- traumaattisen kokemuksen käsittely psyykkisenä työsuojeluna
- purku ja purun jälkitilanne
- psykologinen jälkipuinti (debriefing).

Suoritustapa

Kurssi kestää 13 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Arviointi käytännön harjoituksen perusteella asteikolla hyväksytty/hylätty.

Ennakkovaatimukset

Sammutustyökurssin suorittaminen.

Kurssin sisältöä tullaan päivittämään vuoden 2016 aikana. Tässä esitelty sisältö vastaa kirjoitushetken koulutuskuvausta.

Joukkomuonituskurssi (VPK)

Kohderyhmä

Palokuntanaiset. Koulutus järjestetään alueellisesti.

Tavoite

Tavoitteena on perehdyttää palokuntanaiset joukkomuonituksen osaajiksi erityisesti leirien ja hälytysmuonituksen osalta.

Sisältö

OSA I: tutustutaan joukkomuonitustapahtumaan

OSA II: tutustutaan elintarvikeohjeisiin ja käytäntöihin

OSA III: kanttiini, kahvitus ja retkimuonitus.

Suoritustapa

Lähiopetuksena suoritettava koulutus.

Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

Ennakkovaatimukset

Palokuntanaistyön perehdyttämiskurssin suorittaminen.

Kurssin sisältöä tullaan päivittämään vuoden 2016 aikana. Tässä esitelty sisältö vastaa kirjoitushetken koulutuskuvausta.

Hälytysmuonituskurssi (VPK)

Kohderyhmä

Palokuntanaiset. Koulutus järjestetään alueellisesti.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee ja tietää hälytysmuonitusjärjestelmän omalla alueellaan
- osaa toimia hälytysmuonitusryhmän jäsenenä
- omaa valmiudet perustaa hälytysmuonitusryhmän.

Sisältö

- hälytysmuonitus – mitä se on?
- muonituksessa huomioitavia asioita
- tehtävien jako hälytystilanteessa
- viestiliikenne
- käytännön harjoitusvinkkejä.

Suoritustapa

Ennakkotehtävä, lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Hyväksytty/hylätty, ennakkotehtävä.

Ennakkovaatimukset

Palokuntanaistyön perehdyttämiskurssin suorittaminen.

Kurssin sisältöä tullaan päivittämään vuoden 2016 aikana. Tässä esitelty sisältö vastaa kirjoitushetken koulutuskuvausta.

Tehtäväkoulutus (SLPS)

Suomen Lentopelastusseuran (SLPS) koulutusjärjestelmä sisältää neljä kelpoisuutta: harjoittelija, lentoetsijä, tehtävänjohtaja ja lentäjä. Niille kullekin on oma koulutusohjelmansa. Aluksi opiskellaan lentoetsijäksi, sitten tehtävänjohtajaksi, minkä jälkeen lupakirjalliset voivat jatkaa lentäjäksi. Koulutusohjelmat perustuvat yksilöityihin osaamistavoitteisiin, jotka rakentuvat kahdeksasta osaamisalueesta. Kullekin osaamistavoitteelle on erikseen määritelty kelpoisuuden mukainen osaamisen tavoitetaso viisiportaisella asteikolla.

Öljyntorjuntatehtäviin liittyvä lentotiedustelu on osana valvontalentotoiminnan koulutusta. Koulutus jakautuu teoriakoulutukseen, lentokoulutukseen ja harjoitustoimintaan. Öljyntiedustelu ilmasta kuuluu tehtävänjohtajan ja lentäjän koulutusohjelmiin.

SLPS:n koulutusjärjestelmässä öljyntiedustelulennot eivät muodosta yksittäistä kurssia. Öljyntiedustelu ilmasta on osa koulutuskokonaisuutta eikä sitä voi suorittaa erikseen.

Kohderyhmä

SLPS:n tukikohdan miehistön jäsenet, lentoetsijän/tehtävänjohtajan/lentäjän koulutusohjelmaa suorittavat. Erityisesti rannikon tai saaristoalueen läheisyydessä olevien tukikohtien miehistö.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee öljyn tiedustelumenetelmien perusteet
- tuntee vapaaehtoisille lentopelastajille mahdollisesti annettavat tehtävät öljyntorjuntatilanteessa
- osaa tunnistaa lennolla, miltä öljyvahinko näyttää vedessä ja maalla.

Sisältö

Öljyntiedustelu on osa valvontalentotoiminnan koulutusta. Yksityiskohtainen sisältö valmistuu vuoden 2016 aikana.

Suoritustapa

Teoriaoppitunnit, lentokoulutus ja koulutusohjelmaan kuuluva harjoittelu lennolla. Aiheen teoriaopinnot ovat osa valvontalentoteoriaa ja harjoittelu on osa valvontalentotoiminnan harjoitustoimintaa.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

SLPS:n perehdytyskoulutuksen suorittaminen.

Lisätietoa SLPS:n koulutuksista saat osoitteesta *www.lentopelastus.fi*.

Ympäristövahinkojen torjunta (SMPS)

Suomen Meripelastusseuran (SMPS) koulutusjärjestelmä sisältää kuusi koulutustasoa (harjoittelija, kansimies, konemies, perämies, konemestari ja päällikkö), joille kullekin on oma koulutussuunnitelmansa. Koulutussuunnitelmat perustuvat yksilöityihin osaamistavoitteisiin, jotka rakentuvat 12 osaamisalueesta. Kullekin osaamistavoitteelle on erikseen määritelty myös koulutustason mukainen osaamisen tavoitetaso viisiportaisella asteikolla.

Ympäristöasioiden koulutus jakautuu kahteen selkeään kokonaisuuteen: ympäristön suojeluun ja ympäristövahinkojen torjuntaan. Ne käydään läpi eri koulutustasoilla riittävässä laajuudessa koulutussuunnitelmien toteuttamisen yhteydessä.

SMPS:n koulutusjärjestelmässä ympäristövahinkojen torjunta ei muodosta yksittäistä kurssia. Se on osa kokonaiskoulutusta eikä sitä voi suorittaa erikseen.

Koulutus järjestetään yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa. Se on yhteinen koko aluksen päällystölle (päällikkötasolla koulutus tulee kertauksena).

Kohderyhmä

Meripelastusalusten päällystö ja päällystöön koulutettavat.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee öljyntorjuntamenetelmien perusteet
- tuntee vapaaehtoisille meripelastajille mahdollisesti annettavat tehtävät öljyntorjuntatilanteessa
- osaa tunnistaa meripelastustilanteiden ympäristöriskit ja laatia toimintasuunnitelman niiden hallitsemiseksi.

Sisältö

- öljyvahingoista yleisesti, todennäköisimmät ja mahdolliset ympäristövahingon riskit
- ennaltaehkäisevä toiminta ja toiminta vahinkotilanteessa
- öljylautan leviäminen
- öljyvuomit ja muut torjuntavälineet: öljyvuomin selvittäminen alukselta/rannasta ja vuomin levittäminen (lautan rajoittaminen).

Suoritustapa

Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja/tai käytännön harjoitukset. Suositellaan paikallisiin öljyntorjunnan yhteistoimintaharjoituksiin osallistumista.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Kansimiehen pätevyys.

Lisätietoa SMPS:n koulutuksista saat osoitteesta www.meripelastus.fi.

Ensihuollon peruskurssi (SPR/Vapepa)

Vapepa eli Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on järjestöyhteenliittymä, joka koostuu yli 50 järjestöstä. Vapepa-verkosta koordinoi Suomen Punainen Risti, sen meritoimintaa Suomen Meripelastusseura ja ilmasta tapahtuvaa toimintaa Suomen Lentopelastusseura. Vapepan koulutukset on tarkoitettu kaikille jäsenjärjestöille. Vapepa on koulutusten valtakunnallinen tuottaja ja koordinoija. Kouluttaja voi paikallisesti olla joku muukin kuin mainitun järjestön edustaja. Vapepan piirissä järjestetään muun muassa ensihuoltoon liittyviä koulutuksia.

Kohderyhmä

Kaikki ensihuoltotoiminnasta kiinnostuneet. Erityisesti Vapepan aktiivitoiminnassa, kuten hälytystehtävissä, tulevaisuudessa toimivat vapaaehtoiset.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- hallitsee perustiedot ja -periaatteet ensihuoltotoiminnasta Vapepassa
- pystyy toimimaan ensihuoltotehtävissä oman järjestönsä edustajana Vapepassa
- tuntee paikallisviranomaisten toimintaa ja osaa sopia yhteistyöstä viranomaisten kanssa.

Sisältö

- ensihuollollinen auttaminen
- henkinen tuki
- hätämajoitus
- neuvonta ja käytännön apu
- vaatetus ja muu materiaallinen apu
- ruokahuolto ja rekisteröinti
- varautuminen onnettomuus- ja kriisitilanteisiin
- auttamisvalmius
- ensihuollon suunnittelu ja harjoitukset
- viranomaisyhteistyö.

Suoritustapa

Kurssi kestää 8 tuntia. Se on toimintapainotteinen, esimerkiksi 1/4 teoriaa, 2/4 käytännön harjoitusta ja 1/4 harjoituksen purkoa. Kouluttaminen tapahtuu osittain harjoitusrastien tai tilanteiden lomassa, jolloin kurssin kokonaisaika voi olla pidempi.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Vapepan peruskurssi ja oman järjestön valmiuden peruskurssi tai vastaavat tiedot.

Lisätietoa SPR:n ja Vapepan koulutuksista saat osoitteista www.spr.fi ja www.vapepa.fi.

Ensihuollon jatkokurssi (SPR/Vapepa)

Kohderyhmä

Ensihuollon toimijat, jotka ovat jo olleet mukana ensihuoltotoiminnassa. Toimii hyvin myös ensihuollon kertauskurssina.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- on saanut syvempää tietoa hälytysryhmässä toimimisesta
- on saanut syvempää tietoa ensihuoltotehtävistä
- on saanut syvempää tietoa ensiavun, henkisen tuen ja viestin perusosaamisesta (kurssi toimii johdantona ryhmänjohtamiseen)
- pystyy osallistumaan ensihuollon asiantuntijana Vapepan johtoryhmätyökentelyyn.

Sisältö

- ensihuollon käsitteet ja termit
- neuvonta ja käytännön apu
- henkinen tuki ja läsnäolo
- ensiapukertaus ja terveydentilaan liittyvät tehtävät
- kotimaan äkillinen apu = SPR:n katastrofiavun käyttö
- kirjaaminen ja tilannekuva
- hätävaatettaminen
- pienimuotoinen ruokahuolto
- väliaikaisen majoituksen järjestäminen
- henkinen kriisinkestävyys
- etsinnöissä avustaminen
- viranomaisen tukeminen
- Vapepan jäsenjärjestökumppanien tunnistaminen.

Suoritustapa

Kurssi kestää 10–15 tuntia. Kurssi on harjoituskurssi. Sen koostuu sarjasta kokonaisuuksia, joiden alussa on 1/4 (10–20 min.) teoriaa, 2/4 (20–40 min) käytännön harjoitusta ja tekemistä ja 1/4 (10–20 min.) harjoituksen purkua. Tällä kurssilla opitaan tekemisen kautta!

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Ensihuollon peruskurssi, Vapepan peruskurssi, Henkisen tuen peruskurssi, voimassa oleva EA 1- tai ylempi koulutus ja viestin perusosaaminen.

Henkisen tuen peruskurssi (SPR/Vapepa)

Öljyonnettomuus voi olla sen puhdistus-, torjunta- ja tukitehtävissä toimiville vapaaehtoisille psyykkisesti raskas kokemus, jos öljyyntyneitä alueita ja eläimiä on paljon. Henkisen tuen peruskurssi antaa edellytyksiä toimia henkisen tuen tehtävissä onnettomuudessa.

Kohderyhmä

SPR:n tai Vapepan vapaaehtoiset ja muut aiheesta kiinnostuneet.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoisella

- on valmiuksia ymmärtää niitä tunteita, ajatuksia ja reaktioita, joita äkilliset kriisitilanteet aiheuttavat
- on kyky auttaa ihmisiä, jotka ovat kohdanneet äkillisen kriisitilanteen.

Sisältö

- henkisen tuen tarve ja merkitys
- henkinen loukkaantuminen ja kriisi
- henkinen tuki – auttaminen ja auttajana toimiminen
- selviytymisen voimavarat.

Suoritustapa

Kurssi kestää 12 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava koulutus.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Ei ennakkovaatimuksia, mutta oman elämän pitää olla tasapainossa.

Henkisen tuen jatkokurssi (SPR/Vapepa)

Kohderyhmä

Henkisen tuen peruskurssin käyneet.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen on kerrannut ja syventänyt henkisen tuen keskeisiä osa-alueita.

Sisältö

- henkinen loukkaantuminen ja kriisi
- kriisissä olevan kohtaaminen
- menetykset ja suru
- surevan kohtaaminen
- auttajien valmiudet.

Suoritustapa

Kurssi kestää 12 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava koulutus.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Henkisen tuen peruskurssin suorittaminen, oma elämä tasapainossa.

Viestin peruskurssi (SPR/Vapepa)

Kohderyhmä

Vapepan hälytysryhmissä/aktiivitoiminnassa mukana olevat ja muut viestitoiminnasta kiinnostuneet.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee radiopuhelimen käytön
- tuntee radioliikenteen peruseriaatteen ja säännöt
- osaa toimia viestittäjänä Vapepan perustehtävissä.

Sisältö

- radiopuhelimen käsittely ja tekniikka
- radioliikenteen perusteet: Vapepan puheohje
- viestiverkot: johtoasema ja aputukiasema
- viestittäjän merkitys ja tehtävät
- käytännön harjoitteet.

Suoritustapa

Kurssi kestää 8 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Ei ennakkovaatimuksia.

Valmiuspäivystäjäkurssi (SPR/Vapepa)

Kohderyhmä

Vapepalaiset, joilla on jo hyvät tiedot Vapepan eri toiminnoista ja kokemusta Vapepan paikallisesta hälytys- ja harjoitustoiminnasta.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee Vapepan hälytystoiminnan perusteet
- tuntee valmiuspäivystäjän tehtävät, roolin ja vastuukysymykset
- osaa toimia päivystystehtävissä kokeneen päivystäjän apuna.

Sisältö

- valmiuspäivystäjän rooli, tehtävät ja vastuut
- ohjeet, määräykset ja asiapaperit
- Vapepan hälytysjärjestelmä ja hälyttäminen
- suunnittelu- ja hälytysharjoitukset.

Suoritustapa

Kurssi kestää 9 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Jonkin Vapepan sisältökohtaisen peruskurssin suorittaminen ja kokemus Vapepan paikallisesta hälytys- ja harjoitustoiminnasta.

Ensiapukurssi – EA 1 (SPR)

SPR järjestää monenlaisia ensiapukursseja. Ensiapukurssi – EA 1 on peruskurssi.

Kohderyhmä

Kaikille avoin koulutus.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen hallitsee ensiavun antamisen perusteet.

Sisältö

- auttaminen onnettomuustilanteissa ja sairauskohtausten sattuessa
- hätäensiavun perusteet
- haavat
- tavallisimmat sairauskohtaukset
- palovammat
- nivelvammat ja murtumat
- myrkytykset.

Suoritustapa

Kurssi kestää 16 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Ei ennakkovaatimuksia.

Alkusammutus – AS 1 (SPEK)

Kohderyhmä

Kaikille avoin koulutus.

Tavoite

Koulituksen suoritettuaan vapaaehtoinen on saanut riittävät taidot palonalkujen sammuttamiseen.

Sisältö

- palamisen perusedellytykset
- alkusammutusvälineet
- alkusammutusmenetelmät
- sammutuspeitteen ja käsiammuttimen käyttöharjoitus.

Suoritustapa

1 tunti teoriaa ja 1 tunti harjoittelua.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Ei ennakkovaatimuksia.

Lisätietoa Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön koulutuksista saat osoitteesta www.spek.fi.

Ryhmänjohtajakoulutus (WWF)

Kohderyhmä

WWF:n öljyntorjuntajoukkoihin kuuluvat, Öljyntorjunnan peruskurssin käyneet.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee ryhmänjohtamisen perusasiat
- tuntee ryhmänjohtajan vastuut ja velvollisuudet
- tuntee ryhmänjohtajan roolin WWF:n öljyntorjuntasuunnitelmassa
- osaa toimia WWF:n öljyntorjuntaryhmän johtajana onnettomuustilanteessa.

Sisältö

- WWF:n joukkojen toiminta onnettomuustilanteessa
- vapaaehtoisten johtaminen
- käskynantotekniikka
- ryhmänjohtaminen rannalla (käytännön suoritus ja palaute).

Suoritustapa

Kurssi kestää 1,5 päivää (12 tuntia). Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset. Kurssi tulee suorittaa yhtenä kokonaisuutena.

Arviointi

Ei erillistä arviointia. Jokaiselle kurssin suorittaneelle jaetaan osallistumistodistus.

Ennakkovaatimukset

WWF:n öljyntorjuntajoukkojen jäsenyys, täysi-ikäisyys, Öljyntorjunnan peruskurssin suorittaminen.

Maastojohtajakurssi (SPR/Vapepa)

Kohderyhmä

Etsinnän peruskurssin suorittaneet, kohtalaisen suunnistustaidon omaavat ja aktiivisesti etsintätoiminnassa mukana olevat Vapepan eri järjestöjen jäsenet. Etsinnöistä ja etsintäharjoituksista hankittu kokemus eduksi.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee johtamisen perusasiat
- tietää maastojohtajan tehtävät ja vastuut
- pystyy suunnittelemaan etsintäryhmän toimintaa annetun tehtävän perusteella
- pystyy johtamaan etsintäryhmää tavallisimmissa maastoetsintämenetelmissä
- pystyy johtamaan partion-, ryhmän- ja joukkueensuuruista yksikköä etsinnässä
- tietää ja tuntee maastojohtajan velvollisuudet ja vastuut
- on saanut selkeän paikan Vapepa-tehtävässä ja organisaatiossa.

Sisältö

- johtamisen perusteet
- ryhmätehtävät
- maastoharjoitus
- käskynantotekniikka
- etsintäryhmän johtaminen
- saadun etsintätehtävän suunnittelu ja toteuttaminen
- johtamisen harjoittelu (suunnittelu, käskytyt ja viestitoiminta).

Suoritustapa

Kurssi kesää 15 tuntia. Se suoritetaan toiminnallisena lähiopetuksena ulkona.

Arviointi

Kurssista saa todistuksen. Sen saaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja läsnäoloa koko kurssin ajan.

Ennakkovaatimukset

Etsinnän peruskurssin suorittaminen, kohtalainen suunnistustaito ja aktiivisuus etsintätoiminnassa.

Vapepa-johtajakurssi (SPR/Vapepa)

Kohderyhmä

Vapepalaiset, joilla on hyvät perustiedot Vapepan toiminnasta ja kokemusta Vapepan eri tehtävistä.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- tuntee Vapepa-johtajan roolin, tehtävät ja vastuut
- tuntee johtamisen periaatteet
- tuntee viranomaisyhteistyön periaatteet
- osaa toimia avustavana Vapepa-johtajana kokeneemman johtajan seurassa.

Sisältö

- Vapepa-johtajan rooli, tehtävät ja vastuut
- ohjeet, säännöt ja määräykset
- johtaminen, taktiikka ja suunnittelu
- viranomaisyhteistyö
- suunnittelu- ja toimintaharjoitukset ryhmissä oikeisiin hälytystehtäviin pohjautuen
- ennakkotehtävät
- pelipankkiin voidaan laatia case-esimerkki ympäristöonnettomuudesta yhtenä johtamisharjoitteena.

Suoritustapa

Kurssi kestää 20 tuntia. Lähiopetuksena suoritettava teoriakoulutus ja käytännön harjoitukset. Kokeneen Vapepa-johtajan ”oppipoikana” toimiminen.

Arviointi

Arvioinnissa mitataan kykyä johtaa vapaaehtoisjoukkoa ja tehdä perusteltuja ratkaisuja.

Ennakkovaatimukset

Kaikkien Vapepan peruskurssien suorittaminen, kokemus toiminnasta, sitoutuminen toimintaan ja soveltuvuus Vapepa-johtajaksi.

Joukkueenjohtajakoulutus

Kyse on uudesta, järjestörajat ylittävästä johtajakoulutuksesta.

Kohderyhmä

Öljyntorjuntaan osallistuvien järjestöjen avainvapaaehtoiset, jotka tulevat toimimaan torjuntatilanteessa vapaaehtoistoiminnan johtotehtävissä. Koulutukseen osallistumiseen tarvitaan järjestön puolto.

Tavoite

Koulutuksen suoritettuaan vapaaehtoinen

- omaa hyvät käytännön edellytykset johtaa usean kymmenen hengen joukon toimintaa, jossa henkilöstön vaihtuvuus on suurta
- hallitsee vapaaehtoisen öljyntorjuntaorganisaation
- ymmärtää viranomaisten toiminnan periaatteet öljyvahingon torjunnassa
- tuntee johtajan tehtävät ja vastuut
- pystyy suunnittelemaan ryhmien toimintaa annettujen tehtävien perusteella.

Sisältö

- johtamistaidot
- vapaaehtoinen öljyntorjuntaorganisaatio
- viranomaisten toiminta
- lomakkeiden täyttäminen (esim. lokikirja ja viestipäiväkirja)
- viestitoiminta: virve-puhelin
- harjoitukset.

Suoritustapa

Kurssi kestää 2 päivää. Se rakentuu ennakkotehtävistä, teorialuennoista ja harjoitusosuudesta.

Arviointi

Ei erillistä arviointia.

Ennakkovaatimukset

Perehdytys öljyntorjuntaan ja työturvallisuuteen -koulutuksen ja järjestöjen tehtäväkohtaisten koulutusten suorittaminen sekä käytännön kokemus harjoituksista ja/tai tehtävistä.

Kolmannen sektorin osallistumista öljyonnettomuuden hoitoon ei ole aiemmin suunniteltu kokonaisvaltaisesti. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK koordinoi *Vapaaehtoisten osallistuminen öljyntorjuntaan* -hanketta, jossa kehitettiin viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä öljyntorjunnassa. Hanke alkoi syksyllä 2014 ja päättyi vuoden 2015 lopussa. Hankkeessa tuotettiin kuusi eri dokumenttia laaja-alaisessa yhteistyössä viranomaisten ja järjestöjen edustajien kesken.

Vapaaehtoisten osallistuminen öljyntorjuntaan -kehittämishanketta rahoitti Reijo Rautauoman säätiö.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki

p. (09) 476 112

spekinfo@spek.fi

www.spek.fi